

Elm xadimlərimiz

Çağdaş siyasi tariximizin nüfuzlu tədqiqatçısı

Bakı Dövlət Universitetinin professoru İbrahim Zeynalov zəngin yaradıcılıq yolu keçmiş alimlərimizdendir. Əsl elmi-tədqiqatçı ömrü yaşayıb, halal zəhməti, gərgin, yaradıcı əməyi, zəngin fəaliyyəti ilə həmkarlarının və tələbələrinin rəğbətini qazanıb.

İbrahim müəllim Tovuz rayonunun Aşağı Ayıblı – indiki Əyyublu kəndində doğulub. Atasını erkən yaşlarında itirdiyindən ailəyə böyüklük edib, kiçik qardaşları – İman və Dumana ata əvəzi olub. Orta məktəbdə həm savadı, həm də təlim-tərbiyəsi ilə seçilən İbrahim BDU-nun (keçmiş ADU) tarix fakültəsinə qəbul imtahanlarında bütün fənnlərdən yüksək qiymət alsa da, müsabiqədən keçə bilmədi. Səbəb bəlli idi, havadarlıq, tapşırıq olmayanda asan iş də çətinə düşürdü...

Ancaq o vaxtlar Azərbaycan KP MK-nın 1-ci katibi olan ulu öndər Heydər Əliyevin verdiyi göstəriş İbrahimin, eləcə də universitetin sayılıb-seçilən fakültələrində təhsil almaq istəyən bir çox fəhlə-kəndli balalarının həyatında bir ümid işığı yandırdı. Ulu öndərin universitetə qəbul zamanı “fəhlə-kəndli balalarına üstünlük verilsin” qərarı ədalətin bərpası olmuş, tarixçi, hüquqşünas, jurnalist, şərqşünas olmaq istəyən gənclərin yollarını açdı. İbrahimin ADU-nin tarix fakültəsinə qəbul olunmasında bu faktın böyük rolu oldu.

İbrahim Zeynalov 1980-ci ildə universiteti fərqlənmə diplomu ilə bitirəndə fakültənin dekanlığı, xüsusilə də müəllimi olmuş tanınmış tarixçi alim Səfiyar Musayev ona bu ali təhsil ocağında qalmağı təklif etmişdi. Amma ailə vəziyyəti ilə əlaqədar razı olmamış, hətta sevimli müəlliminə də bildirmişdi ki, kiçik qardaşı Duman (sonralar polis orqanlarında rəhbər vəzifələrdə çalışdı, ruhu şad olsun) hüquq fakültəsinə qəbul olunub, onun təhsilini davam etdirməsi üçün maddi köməyi lazımdır. Bir müddət sonra isə o, nəhayət, universitetə qayıdıb əyani aspiranturaya qəbul olundu, 1986-cı ildə elmi işini uğurla müdafiə etdi.

Elə o vaxtdan da taleyini doğma universitetlə bağlayıb – müəllim, baş müəllim, dosent vəzifələrində çalışıb. 2 il BDU-da təlim-tərbiyə işləri üzrə prorektor olub, 4 il (1996–2000-ci illər) bu flaqman təhsil ocağında aspirantura şöbəsinə rəhbərlik edib. 2019–2020-ci illərdə tarix fakültəsinin dekanı vəzifəsini icra edən İbrahim müəllim sonradan dekan vəzifəsinə seçilib və bu işi uğurla davam etdirməkdədir. Həm də “Ümumi tarix” və “Vətən tarixi” indekisləri üzrə

dissertasiya şurasının sədridir.

Bu illər ərzində müxtəlif vəzifələrdə çalışsa da, elmi yaradıcılığını davam etdirib, 1999-cu ildə doktorluq dissertasiyasını müdafiə edərək AAK-ın qərarı ilə tarix elmləri doktoru elmi adını alıb. 2000-ci ildən isə tarix fakültəsində professor vəzifəsini tutmaqdadır.

Professor İbrahim Zeynalov zəngin yaradıcılıq yolu keçmiş məhsuldar alimlərdəndir. O, 7 elmi monoqrafiyanın, 20-dən çox dərs vəsaitinin, 3 kitabın, 6 dərslinin, 10-dan çox fənn proqramının, ümumilikdə 280-dən çox elmi məqalənin müəllifidir. Onun “Vətən Müharibəsi tarixi: Şəxsiyyət faktoru”, “Heydər Əliyev”, “Qarabağ Azərbaycandır! Zəfər epopeyası”, “Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və tarixi ədalətin bərpası Azərbaycanın Prezidenti İlham Əliyevin adı ilə bağlıdır”, “Siyasi tarix” (dərslik); “Azərbaycanın iqtisadiyyatı və sosial inkişafı (70–80-ci illərdə)”; “Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı XX əsrin II yarısında” (dərslik); “Totalitar Sovet Cəmiyyəti: Tarixin ibrət dərsləri (Azərbaycan SSR XX əsrin 20–50-ci illərində)”, “Vətənin xilaskar oğlu”, “İlham Əliyev: Azərbaycan son 17 ildə – uğurlu siyasətinin davamı”, “44 günlük Vətən Müharibəsində Ermənistanın hərbi-siyasi iflasi” əsərləri tədqiqatçıların böyük rəğbətini qazanıb. Nəşrə hazırladığı yeni əsəri – “Azərbaycan milli dövlətçilik tarixində Heydər Əliyev zirvəsi: dahi şəxsiyyətin ömür yolu” adlanır. Əminlik ki, çap mərhələsində olan 665 səhifəlik bu kitabın Ulu öndərin zəngin irsinin öyrənilməsində xüsusi əhəmiyyəti olacaq.

İbrahim müəllim fəal YAP-çı kimi ölkənin ictimai-siyasi həyatında yaxın-

dan iştirak edir, gəncliyin vətənə, dövlətçiliyə sədaqət ruhunda yetişməsində yorulmadan çalışır. Onun rəhbərliyi altında 12 nəfər tarix üzrə fəlsəfə doktoru, 1 nəfər isə tarix elmləri doktoru elmi işini başa vurub, hazırda 5 nəfər fəlsəfə doktoru və 4 nəfər elmlər doktoru proqramı üzrə elmi tədqiqatlar aparır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə 3-cü dərəcəli “Əmək” ordeni ilə təltif olunmuşdur. A.Bakıxanov adına mükafatla, “BDU-nin 100 illiyi” yubiley medalı və kadrların hazırlığındakı xidmətlərinə görə çoxsaylı fəxri fərmanlarla təltif edilib. Tələbkar və qayğıkeş alimin ən böyük mükafatı isə tələbələrinin, rəhbərlik etdiyi kollektivin ona əvəzsiz sevgisidir.

Bakıya hər gələndə onunla görüşə bilməsəm də, budəfəki səfərimdə ziyarət etdim. Bir-bir hamını soruşdu. Aldığı cavablardan məmnun olduğumu hiss etdim. Qələm dostum Çingiz Qəribli ilə həmmüəllif olduğumuz, Tovuz döyüşlərindən bəhs edən “Doğuluş” kitabını ona verdim, “70 illik yubileyinizə hədiyyə olsun”, – dedim. Kövrəldi, amma kitabı vərəqləyə-vərəqləyə: “Xoşbəxtəm ki, işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızı, 30 ildən sonra ölkəmizin suverenliyini gördüm, – dedi.

Sonra da davam etdi ki, taleyimizdə xüsusi yeri olacaq prezident seçkilərinə də qalib ölkənin vətəndaşları kimi səfərbər olaraq getdik. Böyük sərkərdəyə – Ali Baş Komandan İlham Əliyevə səs verməklə Azərbaycanın daha böyük uğurlarına xeyir-dua verdik. Mənim üçün bu günlərin sevinci dünyalar qədər böyükdür. 70 illiyim seçkilər ilinə təsadüf etdi, Bu günlər həyatımın ən yaddaqalan tarixi olacaq...

Axşam kəndə qayıdacağımı söylədim. Heç nə deməsə də, gözlərindəki suallar açıqca oxunurdu. Hiss etdim ki, boya-başa çatdığı, əzizlərinin məzarlarını qoyub gəldiyi doğma kəndi Əyyubluya döndən eləyləməyə qibtə elədi... Amma ömrünün 40 ildən çoxunu həsr etdiyi, saysız-hesabsız tələbələr, alimlər yetişdirdiyi BDU-da onu gözləyənlər də az deyil, xüsusən də prezident seçkilərindən sonra başlanan yeni dövrdə ona burada daha böyük ehtiyac var.

Yolların həmişə işıqlı, ömrün mənalı olsun, professor!

Ramiz ÇIRAQLI,
“Tovuz” qəzetinin
baş redaktor müavini